

БРАТЯ

Шрипад Бхакти Судхир Госвами Махарадж

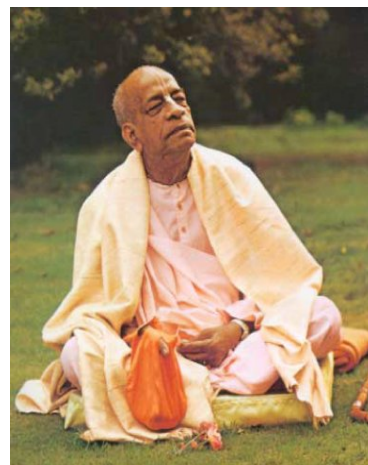
Книгата разказва за взаимоотношенията между
двама велики светци на съвременността –

Шрила Бхактиведанта Свами Прабхупад
и
Шрила Бхакти Ракшак Шридхар Махарадж

© 2004 Шри Чайтаня Сарасват Матх

Негова Божествена Милост Бхакти
Ракшак Шридхар Дев Госвами

Негова Божествена Милост А.Ч.
Бхактиведанта Свами Прабхупад

Негова Божествена Милост А.Ч. Бхактиведанта Свами е известен сред своите последователи като „Шрила Прабхупада“, а Негова Божествена Милост Бхакти Ракшак Шридхар Дев-Госвами сред своите - като „Шрила Гуру Махарадж“. Поради това, че и двамата наричат своя духовен учител Шрила Бхактисиддханта Сарасвати Тхакур „Гуру Махарадж“ и „Прабхупада“, за да избегнем объркването, ще ги наричаме с техните *санньяса*-имена.

Издателите

Съдържание

Предисловие	3
Част първа	5
Част втора	7
Част трета	11
Част четвърта	14

Предисловие

“Шри Чайтаня Чаритамрита”, най-важното писание на *гаудия-ваишнавите*, започва с призива *ванде гурун*: „Прекланям се с най-голямо почитание в нозете на всички мои духовни наставници“. По този начин Шрила Кришнадас Кавираджа Госвами показва, че пътят към най-висшето ниво на Кришна съзнание започва с приемане и почитане на всички истински учители на *бхакти*.

Концепцията Шри Гуру, както е представена в писанията, е широка и подчертава преди всичко духовната същност – онзи божествен поток, който се спуска в този свят от висшата обител чрез вдъхновението, което действа в сърцето на *ваишнавите*. Да се отрича божественото откровение, проявено у другите светци, под предлог за вярност към своя „гуру“, е дело на оскърбители и самоубийци.

Шри Гуру, бидейки проявление на божественото в този свят, се проявява в множество образи, съответстващи на различните стадии на осъзнаване. Верността на ученика е в това да признава божественото присъствие на Шри Гуру, където и да го намери, и да се прекланя в нозете на посланика, чрез когото толкова милостиво се проявява божественото.

Истинското целомъдрие на *гопите* от Ваджа е видно по отклика им на зова на флейтата на Шри Кришна, зазвучала посред нощ – те напуснали своите спящи мъже (*я ниша сарва бхутанам тасям джагартти самями*). Докато някои спят в телесната концепция за гуру, други се пробуждат за възприемане на истинската широта на неговата божествена милост.

Негова Божествена Милост Шрила Бхакти Ракшак Шридхара Дев-Госвами Махарадж пише: „Ние не бива да отъждествяваме своя гуру с външността, която възприемаме със своите физически сетива. Вътрешното ни отъждествяване с гуру ще се прояснява в зависимост от развитието на нашето виждане. В степента, в която виждането ни израства и се променя от *пракрита* към *апракрита*, от материално към трансцендентално, ще се променя и обликът на гуру. В противен случай нашето знание ще се основава на материални представи (*марття буддхи*). А да се опитваме да ограничаваме божественото със своите материални представи е престъпление, невежество и заблуда. Нека се освободим от капана на отъждествяване на реалността с физическата форма, предоставена на нашите сетива. Отхвърляйки външните представи, нека пристъпим към вътрешното, и това е въпрос от първостепенна важност за израстващия ученик, ако искаме да навлезем в съкровения свят на същността“.

Нашата концепция за гуру ще се разширява пропорционално на дълбочината и силата на вътрешната ни жажда за връзка с божественото. В раздялата си с Шри Кришна, *гопите* се обръщали дори към дърветата: „Къде е Кришна?“ Шрила Бхактисиддханта Сарасвати Тхакур пише: „Отражението на лотосовите нозе на Шри Гуру, което присъства навсякъде (във вещи и

същества), непрекъснато открива нови и нови теми, от които да се поучим“. Пред тези, чието духовно виждане се е пробудило, признаците на божественото ще се откриват навсякъде и във всичко.

Надяваме се, че читателите на тази малка брошура ще вникнат в съдържанието без предвзетост и със смирено внимание. Нека нараства привързаността им към лотосовите нозе на Шри Гурудев.

Бхакти Судхира Госвами

Част първа

Шрила А.Ч. Бхактиведанта Свами Прабхупада и Шрила Бхакти Ракшак Шридхара Дев-Госвами Махарадж се срещнали за първи път през 1930 година в Аллахабад (Индия). В беседата, записана на срещата им през 1973 година, Бхактиведанта Свами си спомня: „Получихме огромната милост да слушаме Негова Божествена Милост Ом Вишнупада Парамахамса Паривраджакачаря Бхакти Ракшак Шридхара Махараджа. Той е по-старши от мен и по възраст, и по опит. Аз имах щастието да общувам с него в течение на доста продължително време, започвайки някъде от 1930 година. Тогава той все още не беше приел *санньяса*; беше напуснал дома си и дойде в Аллахабад в бяло, като *ванапрастха*.

[Към Шрила Шридхара Махарадж:] Махарадж, помниш ли онзи път, когато пристигна в Аллахабад? Запознахме се именно тогава. Това е дълга история.

В продължение на няколко години аз имах възможността да общувам с Шридхара Махарадж. Кришна и Прабхупад бяха избрали него да ме подготви. Шридхара Махарадж живееше в моя дом много години и естествено, разговорите и отношенията ни бяха изключително близки. Аз се отнасях много сериозно към неговите наставления и съвети, защото от самото начало го познавах като чист *ваишнава*, като чист предан. Искях да общувам с него и се стараех да му помагам. Ние сме много близки.”

В тези думи се проследява цялата същност на тяхната трансцедентална *лила* – взаимоотношения между чисти предани на Бога. Обръщайки се към Шрила Шридхара Махарадж като към „Негова Божествена Милост“ и „Ом Вишнупада“ – форми на обръщение, които се използват само по отношение на духовния учител – Шрила Бхактиведанта Свами излязъл извън рамките на обществения етикет и повърхностните формалности. Общувайки близко с Шрила Шридхара Махарадж в продължение на повече от пет години, много често по 5-7 часа, той бил уверен: „Кришна и Прабхупад бяха избрали него да ме подготви“ – да го подготви за предстоящата му обширна мисионерска дейност на Запад. Спомняйки се тези съкровени беседи, Шрила Шридхара Махарадж отбелязвал тяхната дълбока проникновеност: „Веднъж, обсъждайки със Свами Махарадж стиха *дадами буддхи-йогам там йена мам упаянти те* (БГ10.10: „На тези, които постоянно са посветени в служене на Мен с любов, Аз давам разбирането, посредством което могат да дойдат при Мен”), аз предложих, че тук *упаянти* се отнася до *паракия-раса*. Той се съгласи: „Да, тук се има предвид именно *паракия-раса* във Враджа. Нищо друго не може да бъде висшето заключение на „Бхагавад Гита”.

От самото начало признавайки Шрила Шридхара Махарадж за „чист *ваишнава*, за чист предан“, Шрила Бхактиведанта Свами много високо ценял неговите наставления и съвети. Той често обсъждал с Шрила Шридхара

Махарадж духовната полза от своите неудачи в бизнеса и на семейното поприще. Шрила Бхактиведанта Свами се стараел да помага на Шрила Шридхара Махарадж в проповедническата му дейност. Пример за това е неговата висока оценка за уникалната способност на Шрила Шридхара Махарадж да извлича самата същина на писанията: Шрила Свами Махарадж финансирал публикуването на „Прапанна Дживанамрита“ – уникална санскритска творба на своя по-старши духовен брат. Наред със санскритските стихове, написани от самия Шрила Шридхара Махарадж, в книгата са влезли *шлоки* от съкровищницата на *гаудия-ваишнавската* мисъл, принадлежащи на предани от миналото. Книгата последователно описва шестте елемента на *шаранагати*.

В постоянно общуване, било то в Аллахабад, Калкута или на други места в Индия, отношенията между братята продължавали да се развиват. Шрила Бхактиведанта Свами си спомня: „Когато бях семеен, открих в Бомбай офис за своя бизнес. Местният Гаудия Матх беше основан от Шридхара Махарадж и от мен. Ние създадохме две групи за събиране на дарения. Бяхме аз, Шридхара Махарадж и Бхакти Шаранга Госвами Махарадж. Аз ги водех при моите колеги фармацевтите и събрахме някъде около пет хиляди *рупии*. Шридхара Махарадж проповядваше, аз ги запознавах, а Госвами Махарадж молеше за дарения“. В „Шрила Прабхупада Лиламрита“, Сатсварупа дас Госвами пише: „Абхай често съпровождал Шридхара Махарадж и неговите помощници на проповедническите програми, на които той свирел на *мриданга*. А когато Шридхара Махарадж боледувал, Абхай ръководел другите предани в техните проповеди. Той пеел *киртан*, свирел на *мриданга* и давал лекции по „Бхагаватам“.

По това време, в Бомбай, Шрила Бхактиведанта Свами и Шрила Шридхара Махарадж били сред тези, които посрещали един *санньяси* от Гаудия Матх при завръщането му от Европа. Въпреки че били смутени от промяната във външния му вид – липсата на *триданда* на *гаудия-санньяси* и на *ваишнавска шикха*, а също и на традиционното облекло – преданите жадно го разпитвали за успехите на проповядването му на Запад. „Те задаваха въпроси, на които беше невъзможно да се даде отговор“, – отбелязал *санньяси*. Загрижен, Шрила Свами Махарадж го помолил да разкаже за това по-подробно. *Санньяси* започнал да представя най-трудните въпроси и един след друг Шрила Шридхара Махарадж отговорил на всичките. *Санньяси* бил силно впечатлен, а Шрила Бхактиведанта Свами смело провъзгласил: „Днес Европа беше победена от Азия!“

Част втора

Още при Шрила Бхактисиддханта Сарасвати Тхакур, Шрила Шридхара Махарадж съчинил поема, описваща онтологическото положение на Бхактивинод Тхакур и линията на учителската приемственост, идваща от Шри Чайтаня Махапрабху. Шрила Сарасвати Тхакур бил толкова удовлетворен от стила на поемата и от нейната онтологична дълбочина, че казал: „Това е написано от самият Бхактивинод Тхакур чрез него. Аз се радвам, че дори когато си тръгна, ще остане поне един човек, който е способен да представя моята *сиддханта*“. Високо оценявайки творбата на Шрила Шридхара Махарадж, Шрила Бхактисиддханта съветвал редакторите на периодичните издания на Гаудия Матх: „Вие значително ще повишите нивото на вашите публикации като отпечатвате статиите на Шридхара Махарадж“.

След напускането на Шрила Сарасвати Тхакур, Гаудия Матх постепенно се разделил на няколко отделни мисии. Бидейки запознат с всички подробности за развала на някога единната организация, Шрила Бхактиведанта Свами казал на учениците си (в същата беседа от 1973 година): „Ние сме много близки. След разкола в Гаудия Матх, аз исках да създам друга организация и да направя Шридхара Махарадж неин глава“.

От своя страна, Шрила Шридхара Махарадж предложил на лидерите на Гаудия Сангха да присвоят на Шрила Свами Махарадж, тогава още Абхай Чаран, титлата „Бхактиведанта“. По-късно Шрипад Б.П. Кешава Махарадж, един от най-старшите ученици на Шрила Бхактисиддханта и първият *санньяса*-ученик на Шрила Шридхара Махарадж, дал *санньяса* посвещение на Абхай Чаран, съхранявайки титлата му, като му добавил *санньяса*-името „Свами“.

След успешното проповедническо начало в Америка, Шрила Бхактиведанта Свами се върнал в Индия (1967г) и се установил в Навадвип у Шрила Шридхара Махарадж, в Шри Чайтаня Сарасват Матх, като взел участие в празненството в деня на неговата Вяса-пуджа. В писмо до един от своите ученици, Шрила Свами Махарадж писал: „Вчера пристигнахме в Навадвип-дхам. Мястото, в което живеем сега е основано от един от моите духовни братя. Тук е просторно и прекрасно. Моят духовен брат Б.Р. Шридхар Махарадж ни даде целия си дом. Той също така се съгласи да сътрудничи на нашето общество. Ще празнуваме рождения му ден, и *брахмачарите* ще научат как се празнува рождения ден на духовния учител“. Именно тогава Бхактиведанта Свами предложил на Шрила Шридхара Махарадж да стане президент на неговото младо общество – Международното Общество за Кришна Съзнание.

По време на празнуването на Вяса-пуджата, Ачютананда, ученик на Шрила Бхактиведанта Свами, забелязал своя духовен учител напълно погълнат от сериозна дискусия с Шрила Шридхара Махарадж на бенгали. По-късно той искал да се запознае с темата на беседата им, на което Шрила Свами Махарадж

отговорил: „Ако ти кажа, ще паднеш в безсъзнание. Шридхара Махарадж има много възвишено осъзнаване“.

Че в продължение на целия си живот Шрила Бхактиведанта Свами е считал Шрила Шридхара Махарадж за свой добър съветник е видно от писмо, адресирано до Шримад Говинда Махарадж, близък ученик и приемник на Шрила Шридхара Махарадж. Обезпокоен от влошаването на своето здраве, той го моли да попита Шрила Шридхара Махарадж дали си струва да се връща в Индия, за да прекара своите последни дни във Вриндаван, или е по-добре да остане и да продължи да проповядва в Америка. Когато получил отговора, той написал: „Аз държа високо над главата си указанията на Шрипад Шридхара Махарадж. Винаги и във всичко той е мой доброжелател. Естествено, след напускането на Прабхупад, аз трябва да приема неговото ръководство. А той ми разпореди да остана в тази страна завинаги“.

Казват, че да се съди за проповедническия принос на един *ваишнава* може по храмовете, които е основал, по душите, които е направил *ваишнави* и по книгите, които е написал. Шрила Шридхара Махарадж пътешествал и проповядвал надлъж и шир из цяла Индия в течение на много години, като лично придружавал Шрила Бхактисиддханта Сарасвати Тхакур. През 1941г., на брега на Ганг, той основал Шри Чайтаня Сарасват Матх, който днес е процъфтяваща мисия. Неговите последователи открили храмове за Кришна съзнание в много градове по света. Творбите на Шрила Шридхара Махарадж на санскрит и бенгали се ценят високо както от преданите, така и от учените заради своята неповторимост, дълбочина на разбирането и за прекрасния поетичен стил. Те се разпространяват по целия свят, публикувани на английски, испански, немски, руски, португалски, френски, италиански, унгарски, шведски и хинду. В момента се работи за превеждане на тези книги и на други световни езици.

В продължение на целия си живот Шрила Бхактиведанта Свами се отнасял с голяма почит към Шрила Шридхара Махарадж и изпитвал към него най-дълбоко доверие. Когато учениците на Шрила Свами Махарадж нямали възможност да получават неговите преки указания, той ги препращал под опеката на Шрила Шридхара Махарадж. Той написал следното в писмо до свой ученик:

„Тъй като си мой ученик, и както разбирам си искрена душа, мой дълг е да те насоча към този, който е компетентен да бъде *шикша-гуру*. За духовното си развитие ние трябва да отиваме при този, който води действителен духовен живот. Затова, ако наистина търсиш ръководството на *шикша-гуру*, мога да те насоча към най-компетентния от всички мои божествени братя. Това е Б.Р. Шридхара Махарадж, когото дори аз приемам за свой *шикша-гуру*, какво да говорим за благото, което можеш да получиш ти от общуването си с него. Затова, ако се отнасяш към духовното си развитие сериозно, бих те посъветвал да се обърнеш към Шридхара Махарадж. Това ще донесе голяма полза за духовния ти живот, а и аз ще знам, че си в безопасност. Когато с преданите

бяхме в Индия, ние живеехме у Шридхара Махарадж. Можеш да уредиш нещата така, че и други твои духовни братя да отиват там в бъдеще. Така че, живеј щастливо с Шридхара Махарадж и по този начин ще постигнеш духовно просветление“.

В цитираното писмо, Шрила Бхактиведанта Свами описва Шрила Шридхара Махарадж като „най-компетентния от всички мои божествени братя“, и като „този, който е компетентен да бъде *шикша-гуру*“. Още повече: „аз считам Шридхара Махарадж за свой *шикша-гуру*, какво да говорим за благо, което можеш да получиш в общуването си с него!“

Какво подразбира под „*шикша-гуру*“ Свами Махарадж най-добре ще разберем от неговите собствени думи. В коментарите си към Ади Лила на „Шри Чайтаня Чаритамрита“ той пише: „Трябва да знаем, че наставляващият духовен учител е личността на Кришна. Кришнада Кавирадж Госвами говори за съществуването на два вида наставляващи духовни учители. Към първия се отнася освободената личност, напълно погълната в медитация върху преданото служене, а към втория – този, който пробужда духовното съзнание на ученика с помощта на подходящи наставления. Няма никаква разлика между даващия убежище Върховен Бог и посвещаващия и наставляващия духовен учител. Ако някой по своята глупост прави разлика между тях, той извършва оскърбление в преданото служене“ (ЧЧ Ади 1.47)

Шрила Бхактиведанта Свами въодушевявал и искрено подкрепял много свои духовни братя, но подобна оценка и подобно отношение са изключително безпрецедентни. Шрила Бхактиведната Свами се прекланял пред Шрила Шридхара Махарадж, а той от своя страна като никой друг се възхищавал от него и го разбирал, което е видно от следващите възторжени думи:

„Това, което извърши нашият Свами Махарадж е чудо! Бхактисиддхантa Сарасвати Тхакур бе започнал да реализира в живота си това, което бил замислил Бхактивинод Тхакур. И виждаме, че чрез Свами Махарадж, в неговите последни дни, този замисъл се е осъществил в огромна степен. Ние сме щастливи, ние се радваме, ние се гордеем с това!“

С голямо смирение, със сълзи на очи и с глас треперещ от вълнение, Шрила Бхактиведанта Свами отговорил: „Всичко е благодарение на *Гуру* и на *ваишнавите*... С каквато и позиция да съм удостоен, тя дойде при мен по милостта на *гуру* и благодарение на благословиите на *ваишнавите*. Как иначе би могло да се случи това? Затова искам Шридхара Махарадж да ме дари със своите благословии, както го е правил винаги, и нека Гуру Махарадж да ми помогне, за да мога да извърша някакво служене. Целият успех дойде по неговата милост. Тук няма моя заслуга. Не знам как се случва всичко, тъй като самият аз не притежавам никаква квалификация: *чхадия баишнабо-себа нистаро пайечхе кеба* (Кой може да се откъсне от оковите на *мая*, без да служи на идеален *ваишнава*?)“

Част трета

След напускането на Шрила Свами Махарадж, Шрила Шридхара Махарадж провъзгласил: „Аз го считам за *шактявеша аватар*. За това свидетелстват неговите произведения, написани по време на духовното му пътуване през Атлантика. Как той слязъл в Америка, как е започнал Движението, как се е отдал на Кришна, колко остро е чувствал своята зависимост от Него и как е опустошил в себе си всяко желание, различно от указанието на своя *Гурудева*, опустошил се е дотолкова, че Кришна е слязъл да му помогне; Кришна се е трудил вместо него. Ние виждаме как в „Молитва в лотосовите нозе на Кришна“, той уговаря Бога: „Мой скъпи Братко, успехът ще ти се усмихне само когато Шримати Радхарани бъде доволна от Тебе“. Виждайки своя *Гурудева*, Шрила Бхактисиддханта Сарасвати Тхакура, като спускане на Радхарани, а неговата заръка – като божествено служене към Нея, той смирено признава себе си за недостоен и непригоден да отдава божествено служене и затова връчва на Кришна служенето към своя гуру. Той напълно отдал себе си на делото на своя гуру и толкова искрено се молил на Кришна, да може да изпълни волята на своя *гуру-махарадж*, че божествената мощ, божествената сила слязла при него да му помогне. Иначе всичко това би било невъзможно. Това не е нещо обикновено, което всеки би могъл да направи, но нещо най-висше е било донесено в низините и е било раздавано толкова широко! Това не е нищо друго, освен божествена сила, дошла в необичайно величие и слава! Затова той е *шактявеша-аватар* и нищо друго!“

Тази възторжена оценка е най-нагледното обяснение на безусловната вяра на Шрила Бхактиведанта Свами в своя старши духовен брат. Освен това, за изключителната квалификация на Шрила Шридхара Махарадж той бил слушал от самия Шрила Сарасвати Тхакура. В последния от наличните записи на техните беседи, през март 1977 година, не дълго преди своето напускане, Шрила Бхактиведанта Свами помолил Шрила Шридхара Махарадж да се настани в храма на ИСКОН в Маяпур:

Шрила Бхактиведанта Свами: Не знам още колко дълго ще издържа, затова дойдох да видя Шридхара.

Предан: Ако вие всички напуснете, светът ще бъде покрит от тъмнина.

Шрила Шридхара Махарадж: (към Шрила Свами Махарадж): Толкова удивително е, когато волята на Бога се осъществява чрез някого.

Шрила Бхактиведанта Свами: Махарадж, много ми се иска ти да дойдеш и да се заселиш в Маяпур. Нали Прабхупад винаги искаше да проповядваш. Той неведнъж ми е казвал: „Защо не го накараш да излиза?“ [Двамата се смеят]. Както знаеш, до известна степен се опитах да правя това и по-рано, но така или иначе не сработи. А сега, защо да не се преселиш и да дойдеш в Маяпур? Шрила Прабхупад също ми казваше: „Шридхара Махарадж е един от най-прекрасните проповедници“. Аз искам да те водя навсякъде. На

нашето място, което имаме в Маяпур, пристигат хора от цял свят. Защо в крайна сметка да не се преместиш там? Ако просто се съ согласиш, ще ти подготвя дом, какъвто пожелаеш. Те искат да ми построят дом – ние бихме могли двамата да живеем в него. А по всяко време, когато поискаш, ще можеш да посещаваш своя Матх.

Шрила Шридхара Махарадж: Да, докато имам сили, докато съм жив, за да изпълнявам желанието на Прабхупад.

Шрила Бхактиведанта Свами: Това е моето горещо желание. Тъй като ти нямаше възможност да пътешестваш по света и да проповядваш, поне живеј там и хората сами ще идват при тебе. Аз ще подготвя всичко необходимо. Ако се съ согласиш, това ще бъде голяма подкрепа и за самия мен. Понякога имам нужда да се посъветвам с някого, но нямам с кого. Няма никой, който би могъл да ми даде съвет. А аз изпитвам много голяма нужда от това.

Предан: Ако той се премести в Маяпур, най-различни хора ще получат възможност да го слушат.

Шрила Бхактиведанта Свами: Да, несъмнено.

Шрила Шридхара Махарадж: Да, там ще идват хора от най-различни култури.

Шрила Бхактиведанта Свами: Те вече идват. А в дома ние бихме могли да монтираме асансьор, за да не ти се налага да ходиш нагоре-надолу по стълбите. На теб няма да ти се налага дори да ходиш. Аз ще ти организирам кола и асансьор. Учениците казаха, че ще ми построят дом – ние ще живеем заедно в него. През по-голямата част от времето аз пътешествам, затова ако ти живееш там, те ще получават твоео ръководство. Затова, Махарадж, моля те, заповядай ми и аз ще организирам всичко... А този Планетариум („The Temple of Understanding“, Храмът на разбирателството), също ще се изгражда под твоео ръководство. Искам да обединя индийската култура с американските пари – логиката на слепия и куция. Обяснявам им, че всичко това ще донесе добро за целия свят.”

По време на тази последна среща, Шрила Свами Махарадж намекнал за своето приближаващо напускане и казал, че именно затова е дошъл да се види със своя любим духовен брат. В приятелски тон те обсъждали съдържаността на Шрила Шридхара Махарадж по отношение на проповедническата работа. Самият Шридхара Махарадж обяснил: „Не исках да ставам голям човек. Не ми е по нрава. Не исках да ме обграждат тъпи от хора. Напълно съм доволен от това, което имам. Моето духовно мислене – това е моят живот. Заключениета на писанията, съветите на *махаджаните* – да живея с тях и да ги обсъждам в кръга на близките ми предани – това е главната цел на живота ми”. В Девета Песен на „Шримад Бхагаватам”, цитирайки Дхрува Махараджа, Шрила Бхактиведанта Свами пише: „Мой скъпи Господи, аз съм напълно удовлетворен от всичко, каквото и да ми изпратиш. Няма какво повече да поискам от теб, защото съм напълно удовлетворен от това, че съм зает в служене на Тебе“. Такава е настройката на ума на чистия предан, който не желае от Личността на

Бога нищо материално или духовно. Затова нашето движение за Кришна Съзнание се нарича *кришия-бхаванамрита-сангха*, общество от хора, които намират своето удовлетворение в мислите за Кришна“ (ШБ 9.9.45).

Шрила Бхактиведанта Свами разказва, че лично е чувал думите на Шрила Бхактисиддханта Сарасвати за високата квалификация на Шрила Шридхара Махарадж, когото той веднъж помолил да замине на Запад. Шрила Махарадж пояснява: „Моят Гуру Махарадж искаше да ме изпрати да проповядвам на Запад, но аз не считах себе си като подходяща личност, която да проповядва там. Както виждате, не разбирам вашето произношение. Аз [смее се] трябва да чуя ясно всичко, а след това вече да говоря нещо. Затова казах, че *ако Вие ми разпоредите – ще замина*, но не мисля, че ставам за проповядване на Запад. Тъй или инак, на Запад бе изпратен Госвами Махарадж“. По-късно един духовен брат на Шрила Шридхара Махарадж му обяснил защо Шрила Сарасвати Тхакур бил избрал именно него: „Знаеш ли, защо Прабхупад искаше да изпрати на Запад точно теб? Той каза: „Защото никой няма да може да промени вярата му“.

Част четвърта

Буквално денонощие преди да напусне света, Шрила Бхактисиддхантa извикал своя любим ученик, Шрила Шридхара Махарадж, и го помолил да изпее „Шри Рупа-манджари пада“ на Нароттама даса Тхакур. Шрила Махарадж си спомня: „Започнах да пея колебливо. Нравът ми е винаги да се колебае от срамежливост. Веднага Кунджа Бабу ме спря. Не бях добър певец, затова веднага щом той ми даде знак, спрях да пея. Кунджа Бабу помоли Пури Махарадж от Кална да пее и той започна. Шрила Прабхупад беше леко обезпокоен: „Аз не искам да слушам сладка мелодия“ – каза той. Тогава ми се наложи да започна отначало: *Шри рупа манджари пада сеи мора сампада*. Той искаше аз да пея тази песен. Това е най-висшето щастие в живота на всеки: да бъде *рупануга* – последовател на Шри Рупа“.

Старшите духовни братя, свидетели на тази случка, я описвали като „тайнство на въведението“ на Шрила Шридхара Махарадж във вечното обкръжение на Шри Рупа Манджари. Но самият Шридхара Махарадж смирено считал себе си за назначен на поста пазач, закрилник на предаността (*бхакти-ракшака*), призован да защитава съкровищницата на *бхакти-сиддхантa* – най-висшата теистична концепция за Шри Кришна, както я е представил Шри Чайтаня Махапрабху.

Оценявайки „най-висшето осъзнаване“ на Кришна, което притежавал Шрила Шридхара Махарадж, Шрила Бхактиведантa Свами казал: „Искам да те водя навсякъде. На това място, което имаме в Маяпур, се стичат много хора от целия свят. Защо не се преместиш там?“ Понякога някои не разбират защо Шрила Шридхара Махарадж не е приел неговото предложение, но той самият обяснява: „Казах: „Разбира се, ще се постарая да ти помогна – понякога ще идвам и ще живея с теб“, – но тогава не мислех, че ще го надживея“.

Накрая Шрила Свами Махарадж споменава Планетариума. Шрила Шридхара Махарадж много обичал една от най-известните творби на Шрила Санатана Госвами – „Брихад Бхагаватамритам“, в която систематично са описани преданите, преданото служене и Бог Кришна. Въз основа на тази книга Шрила Шридхара Махарадж възнамерявал да направи проповедническа изложба, в която нагледно, с използването на диаграми, да бъде подробно изобразена градацията на материалните и духовни планетни системи, а също и мястото на най-висшата духовна цел – обителта на Шри Кришна, Голока Вриндавана. Поради недостиг на средства Шрила Шридхара Махарадж смирено предложил тази идея на Шрила Бхактиведантa Свами, който я одобрил с думите: „Планетариумът ще бъде изграден под твое ръководство“.

Не дълго преди напускането си на този свят, Шрила Бхактиведантa Свами посъветвал своите старши ученици, че когато имат нужда от висше ръководство в негово отсъствие, те трябва да се обръщат към Шрила Шридхара Махарадж.

След напускането на Негова Божествена Милост А.Ч. Бхактиведанта Свами Прабхупад, Закрилникът на Предаността – Негова Божествена Милост Бхакти Ракшак Шридара Дев-Госвами Махарадж – многократно защитавал учението на *гаудия-ваишнавската сампрадая* от изкривявания и лъжливи тълкувания, и бил признат за *джагад-гуру, ачария* на цялото мироздание.

В заключение, ние смирено се молим трансцеденталната *лила* на взаимоотношенията на двамата велики божествени братя – Шрила Бхактиведанта Свами и Шрила Шридхара Махарадж – да се разглежда с почит, в светлината на тяхната вечна духовна позиция.